

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställning

N:o 17/1935. till Ålands landsting med upplysningar angående in-

komna anbud å och nya förslag till byggande av bro r

över Färjsundet.

I sin framställning till landstinget med förslag till budget för 1936 föreslog landskapsnämnden upptagande av 350.000 mark som andra och sista rat av kostnaden för byggande av bro över Färjsundet, men uttala-

de samtidigt sin förmodan att nyssnämnda belopp knappast skulle härtill förslå. Tillika skulle landskapsnämnden meddela landstinget det defi-

nitiva anslagsbehovet, så snart tiden för anbudens inlämnande utgått och eventuella anbud hunnit granskas. Sedan detta numera skett, får landskapsnämnden härmed i detta ärende framhålla följande:

Landskapsnämnden utgick i sin ursprungliga framställning ifrån att en hängbro med träbana och en bredd av 3,6 meter att börja med skulle byggas för att framdeles utvidgas till 5 meters bredd. Kostnaden för en sådan på lägre höjd uppskattades till 1.250.000 mark och på en höjd av omkring 20 meter vid Godby sidan till cirka 1.600.000 å 1.700.000 mark. Merkostnaden för en bro med betongbana uppskattade landskapsnäm-

den till cirka 1/2 miljon mark. I enlighet härmed skulle kostnaden för en bro i förstnämnda höjdläge komma att kosta 1.750.000 mark och en i sistnämnda 2.100.000 å 2.200.000 mark, om farbanan utfördes av betong.

Sedan landskapsnämnden emellertid fått del av landstingets beslut att bron redan från början skulle byggas av betong med 5 meter bred

körbana, översändes de föreliggande ritningarna till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för inhämtande av nytt utlåtande. I sitt sedermera avgivna utlåtande uttalade Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bl.a. önskemålet att brobanans lutning måtte minskas från 1 på 17 till 1 på 25. Enskilt rådde broavdelningens chef landskapsnämnden att anställa ett sakkunnigt biträde för detta ärendes behandling och föreslog därtill ingenjören Emil Holmberg från Helsingfors. Sedan landskapsnämnden beslutat följa nyssnämnda råd, utfördes efter den sakkunniges anvisningar nya undersökningar på broplatsen för att finna möjlighet att tillmötesgå Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens önskemål. Dessa undersökningar, som småningom komme att beröra praktiskt taget alla tänkbara brolägen vid Färjsundet, drogo emellertid ut på tiden, så att de definitiva ritningarna kunde erhållas först nu på hösten. De anbud, som på grundvalen av dessa ritningar inlämnats, upptagas i bilagda tabell.

Det lägsta anbudet å hängbron har såsom synes ingivits av firman Monberg & Thorsen A.B., Stockholm. Nämnda firma har emellertid även inlämnat ett eget förslag till lösning av denna brofråga genom byggande av en bågbro av järnbetong. Då firman erbjudit sig att bygga en sådan till något lägre pris än en hängbro enligt det ursprungliga programmet, har landskapsnämnden ansett skäl föreligga att söka komma till en lösning av frågan efter denna linje.

Ingenjör Holmberg, som under utredningens gång hela tiden stått i förbindelse med Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och som beträffande de

inkomma anbuden fick direkt uppdrag att konferera med nämnda styrelse, speciellt bågbroanbuden, framhåller i sitt utlåtande bl.a. följande:

"Av dem (två bågbroanbud) framgår det emellertid, att det icke är omöjligt att på ifrågavarande ställe bygga bågbroar av järnbetong och järn för ungefär samma kostnader som en hängbro. Den billigaste av dessa är som ovan nämnts den av firman Monberg & Thorsen, Stockholm, föreslagna bågbron av järnbetong.

En sådan bågbro är enligt min uppfattning värdefullare än den programenliga hängbron av följande orsaker:

- 1) bågbron är fastare och säkrare än hängbron;
- 2) bågbron är varaktigare än hängbron;
- 3) vid bågbron kan farbanan i framtiden göras c:a 1 meter bredare, om på grund av större dimensioner eller högre fart hos de fordon, som trafikera bron så skulle erfordras. Vid hängbron är detta omöjligt;
- 4) bågbron är i arkitektoniskt hänseende förmer än hängbron.

Vid förfrågan har Generaldirektören vid Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, Överingenjören Harald Backman meddelat, att han hyser samma åsikt som jag i nämnda punkter.

Då priset för bågbron, oaktat ovannämnda företräden, något understiger kostnaderna för en hängbro, anser jag, att det för Landskapsnämnden blir fördelaktigast att av firman Monberg & Thorsen, Stockholm, beställa bron utförd i järnbetong med huvudspannet i form av en bågbro, och har jag i sådant avseende efter konferenser med Generaldirektören i Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och i samråd med nämnda firma uppgjort ett förslag till kontrakt jämte arbetsbeskrivning, vilka härmed biläggas."

Landskapsnämnden, som anslutit sig till samma uppfattning, har numera träffat villkorligt avtal med firman ifråga. Detta blir gällande för den händelse landstinget beviljat nödigt anslag till bron före den 31 januari 1936.

Utom till entreprenadsumman, 2.085.000 mark, för själva bron orfordras medel till bekostande av utredning, kontroll och avsyning, eventuella mindre tilläggsarbeten m.m., vilka utgifter kunna uppskattas till ca 10 % av nyssnämnda summa, varför till företagets genomförande skulle erfordras 2.300.000 mark. Då landstinget redan anslagit en miljon mark för ändamålet, återstår 1.300.000 mark att bevilja. Då det slutliga kontraktet förutsätter, att bron skall vara färdig senast den 31 december 1936, kommer slutlikviden, 600.000 mark, uppenbarligen icke att utbetalas förrän i början av 1937 och kunde därför anslaget delas sålunda att 700.000 mark beviljades i budgeten för 1936 och 600.000 mark i densamma för år 1937, i fall anslaget fortfarande upptages i den ordinarie budgeten.

Då totalkostnaden för bron avsevärt överstiger vad landstinget beräknat att bron komme att kosta, får landskapsnämnden till jämförelse meddel följande uppgifter ur regeringens proposition till riksdagen angående statsförslaget för år 1936. Motiveringen till anslaget för byggande av landsvägsbroar och färjor upptager icke mindre än 109 delposter. Bland dessa återfinnes anslag till nedannämnda broar, vilka äro beräknade att kosta:

Bro över Hessundet i Pargas	1.750.000:-
" " Kyrö älv i Kvevlax	2.390.000:-
" " Kymmene älv vid Ingeröis	3.770.000:-
Kuukauppi bro i St. Andreae	4.515.000:-
Bro över Kymmene i Kuusankoski	6.600.000:-
" " Torne älv	7.000.000:-

SAMMANSTÄLLNING AV KOSTNADSOFFERTERNA FÖR EN
LANDSVÄGSSERÖ ÖVER FÄRTBUNDET PÅ ÅLAND.

Prisen, excl. stenkoner, uppfarteramper och vägar.

F 1 r m a .	Prof. Carl Fors-	Prof. Carl Fors-	Billigaste offert	Billigaste offert
	sells huvudpro--	alternativ, hängbro	å hängbro enl. ent-	hängbro enl. entre-
	jekt, hängbro med	ned 3 bärlinor, hel-	reprenörens eget	preneurs eget för-
	3 bärlinor, förstyv	valsade förstyv-	förslag, farbars	slag, farbars av
	ningsbalkar av järn	ningsbalkar, far-	bara av järnbetong.	slag, farbars av
	hackverk, farbars	ena av järnbetong,		slag, farbars av
	av järnbetong, av-	utan vindparabel,		slag, farbars av
	visare av grå.	kolswa avvisare.		slag.

Nr	Funkt.	Funkt.	Funkt.	Funkt.
1:	Dy. Konstruktor Ab	3.150.000:-	3.135.000:-	2.095.000:-
2:	Monberg & Thorsen Ab.	2.135.000:-	2.090.000:-	2.095.000:-
3:	Cyklor Dy. Ab.	5.430.000:-	3.075.000:-	2.095.000:-
4:	Ab: Vågfridsträttningar	3.105.000:-	3.075.000:-	2.095.000:-
5:	Ab. Finlands Industrikontor	2.605.000:-	2.200.000:-	2.095.000:-
6:	Bro och Hamn Ab	3.500.000:-	2.200.000:-	2.095.000:-
7:	Dy. Vetek Ab.	2.900.000:-	2.200.000:-	2.095.000:-
8:	Ingensjöbyrå Alfréd A. Palmberg	2.900.000:-	2.200.000:-	2.095.000:-
9:	Mackin och Bro Ab.	1.760.000:-	2.200.000:-	2.095.000:-
10:	Ab. Skanska Cementgjuteriet	3.735.000:-	3.700.000:-	2.095.000:-
11:	Pliska Ab. Kreuger & Toll	3.400.000:-	3.650.000:-	2.095.000:-
12:	Ab. Kasper Högland	3.690.000:-	3.650.000:-	2.095.000:-
13:	Betong- och Träbyggnads Ab	3.225.000:-	3.650.000:-	2.095.000:-
14:	Ab. Lindholmen-Notale	3.275.700:-	3.650.000:-	2.095.000:-
15:	Byggnads Ab. Hallström & Nilsson	3.350.000:-	3.650.000:-	2.095.000:-
16:	Dy. Tektor Ab.	3.600.000:-	3.650.000:-	2.095.000:-

Mariehamn den 9 december 1935.

EMIL HOLMBERG

x) enl. telegra-
fisk offert av den
10 dec.

Avskriftens riktighet bestyrker: Mariehamn, & landskapsstyrelsens
registratorkontor, den 12 december 1935.

Ex officio:
Nils Holmberg
Registratör

I propositionen är inalles upptaget 38.000.000 mark för byggandet av broar och färjor. Statsutskottet har i sitt betänkande föreslagit detta anslag utökat med 3.570.000 mark.

Anslaget till brobyggnader i rikets budget är givetvis årligt. Det sänktes under kristiden till 23 & 25 miljoner, men har som synes numera åter avsevärt höjts.

Beträffande tillfartsvägarna hyser landskapsnämnden fortfarande den uppfattningen, att de överflödiggöra eljest nödvändiga dryga förbättringsarbeten å vägarna vid Färjsundet, och bör kostnaden för dessa vägar därför sakenligt kunna påföras anslaget till vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten. Lägsta nu inkomna anbudet å tillfartsvägarna till hängbron var 210.000 mark. Anslutningen till bågbron nödvändiggör visserligen en högre bank vid Haraldsby sidan för att ernå minsta lutning på brobanan, men några större tilläggsbelopp torde icke därför bli nödvändiga. Slutliga anbud å tillfartsvägarna, såvitt det gäller själva anslutningen till bron, kunna emellertid erhållas först sedan denna begynt taga gestalt.

Enligt det nu upprättade kontraktet kommer fackliga frågor av olika slag att i sista hand avgöras av t.f. generaldirektören i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vilken även skall verkställa slutsynen på arbetet och godkänna detsamma för slutlig utbetalning av entreprenadsumman.

Landskapsnämnden har sålunda försökt ordna denna fråga i fullt sam-

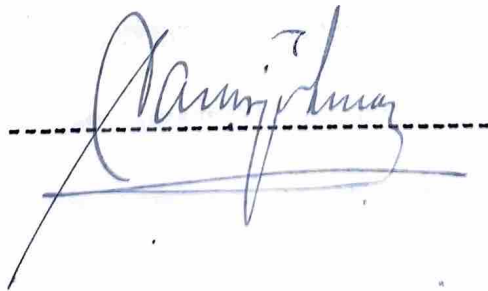
förstånd med rikets fackmyndighet på området och lagt kontrollen över arbetet så vitt möjligt i dess hand för att i ekonomiskt avseende skydda landskapet för obehagliga överraskningar.

Biläggande en teknisk och en perspektivritning till bron samt en avskrift av kontraktet får landskapsnämnden i anslutning till vad ovan framhållits föreslå

att landstinget utöver redan beviljat belopp måtte ställa 1.300.000 mark till landskapsnämndens förfogande för byggande av en bågbro av betong över Färjsundet.

Mariehamn den 9 december 1935.

På landskapsnämndens vägnar:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Oskar J. Lund", written over a horizontal dashed line.A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Werner Eker", written over a horizontal dashed line.

Avskrift.

E n t r e p r e n a d k o n t r a k t .

Undertecknade, Ålands landskapsnämnd, Mariehamn såsom byggherre och Monberg & Thorsen A.B., Stockholm, såsom entreprenör, hava i dag träffat följande avtal.

§ 1.

Entreprenören förbinder sig att i enlighet med detta kontrakt jämte därtill fogade, av vardera kontrahenten underskrivna, ritningar och arbetsbeskrivning m.m. utföra en landvägsbro över Färjsundet på Åland.

Till detta kontrakt äro bifogade:

- 1 st. situationsplan N:o 1.
- 1 st. huvudritning N:o 5203-4.
- 1 st. arbetsbeskrivning N:o 6.
- 1 st. förslag till Normalbestämmelser för stålkonstruktioner 1933 N:o 5.
- 1 st. förslag till Normalbestämmelser för byggnadsverk av betong och armerad betong 1933. N:o 2 och 3.

§ 2.

Entreprenören utför på sin bekostnad alla erforderliga konstruktionsritningar och statiska beräkningar och överlämnar dem i god tid, förrän resp. arbete påbörjas, åt byggherren för att granskas och godkännas. Byggherrens eller kontrollantens godkännande befriar likväl icke entreprenören från hans ansvar för riktigheten av ritningarna samt för entreprenadens kontraktsenliga utförande och konstruktionernas hållfasthet.

§ 3.

Alla för entreprenadens utförande erforderliga materialier av vad slag de än vara må ävensom alla erforderliga maskiner och redskap anskaffar entreprenören på egen bekostnad.

Alla materialier m.m. böra vara av prima slag och arbetet bör utföras på ett tidsenligt och fackmannamässigt sätt.

Byggherren är berättigad att när som helst låta granska och prova de materialier, som entreprenören använder eller har för avsikt att använda, varvid entreprenören är skyldig att utan extra ersättning

tillåta byggherren taga sådana prover denne önskar och utan extra ersättning lämna byggherren den hjälp han behöver vid utförandet av provningen.

De materialier, som byggherren icke godkänner, bör entreprenören omedelbart borttransportera från arbetsplatsen. Entreprenören ansvarar för alla materialier oberoende av om byggherren har låtit granska och prova dem eller eljest har godkänt dem.

Byggherren ombestyr upplåtandet av erforderliga arbets- och upplagsplatser för byggandet av bron och monteringsställningarna.

Entreprenören är skyldig att vid upplagringen av sina material och arbetsredskap m.m. följa byggherrens föreskrifter och ansvarar för att på arbets- och upplagsplatserna råder ordning och snygghet.

Under arbetstiden bör sjöfarten i Färjsundet i minsta möjliga mån hindras. Dock må under tiden för montering av ställningar och betoneriing av bågen sjöfarten inställas under bron i för arbetet nödig utsträckning.

§ 4.

För att övervaka arbetets utförande har byggherren rätt att förordna kontrollanter, som när som helst böra ha fritt tillträde till arbetsplatsen och materialförråden och rätt att när som helst enligt fri prövning utföra eller yrka på att entreprenören utför mätningar, prov och annan granskning beträffande materialier och utfört arbete. Entreprenören är skyldig att ställa sig kontrollantens anvisningar och föreskrifter till efterrättelse, men har rätt att fordra att sådana föreskrifter, som äro avvikande från bestämmelserna i detta kontrakt, lämnas skriftligen. Om entreprenören icke följer byggherrens eller kontrollantens föreskrifter, vid arbetet använder materialier, som icke äro godkända, eller i sitt arbete eljest uppenbarligen visar vårdslöshet, är byggherren berättigad att på entreprenörens bekostnad utföra de arbeten, som denne underlåter att utföra eller äro bristfälliga eller felaktiga, ifall icke entreprenören omedelbart efter anmodan avgjälper bristfälligheterna och utför de försumnade arbetena.

Om entreprenören icke vill rätta sig efter någon av byggherrens

-3-

eller kontrollantens bestämmelser, bör han senast inom 7 dagar skriftligen meddela byggherren därom, varvid frågan, om kontrahenterna icke kunna enas, omedelbart hänskjutes till skiljemannens avgörande. Om entreprenören icke inom sagda tid har lämnat åt byggherren ovannämnda skriftliga anmärkning, anses entreprenören ha godkänt ifrågavarande byggherrens eller kontrollantens bestämmelse.

§ 5.

Om byggherren annullerar tidigare givna föreskrifter eller icke inom skälig tid granskar entreprenörens ritningar och beräkningar och sålunda fördröjer entreprenörens arbete, är entreprenören berättigad erhålla en skälig förlängning av byggnadstiden, men bör entreprenören för att komma i åtnjutande av sådan förmån senast inom 1 (en) vecka efter det försummelsen från byggherrens sida skett därom skriftligen meddela denne. Någon annan gottgörelse än förlängd arbetstid har entreprenören dock icke rätt att fordra.

§ 6.

Entreprenören är skyldig att på anmodan av byggherren utföra ändrings- och tilläggsarbeten samt tillåta en minskning av entreprenadens omfattning och samtidigt motsvarande minskning i entreprenadsumman. Likväl får icke värdet av tilläggen eller avdragen, vardera för sig, utan entreprenörens samtycke överstiga 20 % av entreprenadsumman.

Sådana ändringsarbeten, som icke förorsaka merkostnad för entreprenören, är entreprenören skyldig utföra utan skild ersättning. För sådana ändrings- och tilläggsarbeten, som förorsaka merkostnader är entreprenören berättigad att erhålla ersättning, om därom före resp. arbetes påbörjande träffas skriftlig överenskommelse, eljest ej. Likaså är byggherren skyldig att skriftligen överenskomma med entreprenören angående avdraget i entreprenadsumman för arbeten, som byggherren icke önskar att bli utförda.

Om kontrahenterna icke kunna enas om ersättningen för något sådant ändrings- eller tilläggsarbete, är entreprenören dock skyldig, om byggherren skriftligen så påyrkar, att utföra ifrågavarande arbete, men bör frågan omedelbart anmälas till skiljemanden, som äger undersöka saken och bestämma den ersättning som bör erläggas. Om entreprenören

entreprenören självt utför något arbete, som kan betraktas som ändrings- eller tilläggsarbete, utan att därförinnan ha överenskommit med byggherren angående ersättningen eller om byggherren icke före resp. arbetets utförande skriftligen har framställt anspråk på avdrag i entreprenedsumman, är entreprenören icke berättigad till ersättning för ändrings- och tilläggsarbetena och byggherren icke berättigad att göra anspråk på avdrag.

På överenskommelse träffas angående tilläggsarbetena, bör tillika hänsyn tagas till skälig förlängning av byggnadstiden vid äventyr att entreprenören icke efteråt kan göra anspråk på förlängning av byggnadstiden för ifrågavarande arbete.

§ 7.

Entreprenören är skyldig att under hela byggnadstiden hålla på arbetsplatsen en fackkunnig ansvarig arbetsledare, som godkännes av byggherren och vilken arbetsledare är befullmäktigad att å entreprenörens vägnar emottaga alla meddelanden och föreskrifter angående arbetets utförande.

Byggherren å sin sida är skyldig att i Mariehamn hålla en representant, åt vilken entreprenören kan lämna alla erforderliga meddelanden och anmärkningar på ett för byggherren bindande sätt. Alla sådana meddelanden böra göras skriftligen. Meddelanden, anmärkningar m.m., som av någondera kontrahenten lämnas på annat sätt, äro icke bindande.

§ 8.

Entreprenören ansvarar gentemot byggherren för all skada som genom i hans tjänst varande personer kan drabba byggherren. Likaså ansvarar entreprenören för upprätthållandet av god ordning på arbetsplatsen.

§ 9.

Byggherren brandförsäkrar i sitt namn, men på entreprenörens bekostnad, uti av byggherren vald försäkringsanstalt det utförda arbetet och de på byggnadsplatsen befintliga byggnadsmaterialierna till deras fulla värde. Försäkringsbeloppet höjes i mån av arbetets fortskridande. Om entreprenören anser, att försäkringsbeloppet är för högt eller för lågt, avgör skiljemannen om entreprenörens ståndpunkt är

-5-

rättigad eller ej.

Vid inträffad eldsvåda bör entreprenören omedelbart reparera skadan på ett ändamålsenligt, av byggherren godkänt sätt, och först där-
efter är entreprenören berättigad att lyfta det av försäkringsanstal-
ten beviljade skadeståndet. Om entreprenören icke omedelbart repare-
rar de av branden förorsakade skadorna till kontraktsevenligt skick, är
byggherren berättigad att själv eller genom någon annan entreprenör
på entreprenörens bekostnad låta utföra arbetet.

Entreprenören ombesörjer själv olycksfallsförsäkringen av sin ar-
betskraft enligt lag och ansvarar ensam såväl för betalningen av alla
försäkringspremier som för alla eventuella genom olycksfallen förorsa-
kade kostnader, och har byggherren inga som helst skyldigheter eller
ansvar i dessa hänseenden.

§ 10.

Under hela byggnadstiden och till dess byggnadsarbetet definitivt
är granskat och emottaget av byggherren ansvarar entreprenören till
fullo för all skada och alla bristfälligheter som kunna uppstå eller
framträda oberoende av om en sådan skada eller bristfällighet är för-
orsakad av orätt utfört arbete, felaktig konstruktion, felaktigt ma-
terial, temperaturförhållanden, eldsvåda, olyckshändelser, åverkan,
stöld o.l.

Då väderläksförhållandet så fordrar, bör entreprenören på sin be-
kostnad ombesörja uppvärmningen av byggnadsverket.

§ 11.

Om på arbetsplatsen uppstår strejk och denna strejk icke uppenbar-
ligen är förorsakad av entreprenören på grund av dålig behandling av
arbetarna, oskäligt låga arbetslöner eller annan liknande anledning,
är entreprenören berättigad att erhålla en motsvarande förlängning
av arbetstiden. Likaså erhåller entreprenören förlängning av arbets-
tiden, om arbetet fördröjes av force majeure.

Om ovannämnt hinder pågår längre tid än 9 (nio) månader, är bygg-
herren berättigad annullera detta kontrakt, l. av kontraktsannulle-
ringen betingade utredningsfrågorna avgöres av skiljemanden, om kont-
rahenterna icke kunna enas.

För sådana ändrings- och tilläggsarbeten, som erfordra längre arbetstid, erhåller entreprenören motsvarande förlängning av arbetstiden enligt § 6, likaså på grund av sådana hinder i arbetet som icke äro försakade av entreprenören eller personer anställda i hans tjänst.

För att komma i åtnjutande av förlängd arbetstid för i detta kontrakt nämnda fall bör entreprenören ovillkorligen senast inom 1 (en) vecka efter det orsaken framträtt skriftligen meddela byggherren såväl hindret som dess orsaker.

I fall icke byggherren erhåller nämnda meddelande inom den föreskrivna tiden, har entreprenören förlorat rättigheten till förlängning av byggnadstiden på grund av ifrågavarande hinder. Om kontrahenterna icke enas angående rättigheten till byggnadstidens förlängning avgöres frågan av skiljemannen.

§ 12.

Entreprenören emottager arbetsplatsen i det skick den för närvarande befinner sig. Arbetet bör omedelbart påbörjas och utan avbrott utföras med sådan intensitet, att brobyggnaden är färdig till slutbesiktning senast den 31 december 1936.

§ 13.

Vid slutbesiktningen bör entreprenören lämna åt byggherren i tusch på kalkerduk utförda ritningar av samtliga byggnadskonstruktioner i deras definitiva skick ävensom en definitiv statisk beräkning av desamma.

§ 14.

Före slutbesiktningen bör entreprenören på sin bekostnad rengöra hela brobyggnaden och avlägsna alla överblivna materialier, ställningar m.m. från arbetsplatsen och städa denna så, att såväl bron som området runtomkring i gott och städat skick kan överlämnas åt byggherren.

§ 15.

Slutbesiktning, som kan äga rum även om smärre arbeten ännu icke fullständigt slutförts, verkställs av skiljemannen och påbörjas senast inom 14 dagar efter det entreprenören anmält åt byggherren, att

-7-

byggnadsarbetet är färdigt. Vid slutbesiktningen bör såväl entreprenören som byggherren vara representerade. Den ena eller andra kontrahentens frånvaro utgör icke hinder för förrättandet av slutbesiktningen, om vardera senast 14 (fjorton) dagar därförinnan har haft kännedom om tiden för besiktningen.

Vid slutbesiktningen avgör skiljemannen, i vilken mån entreprenaden bör godkännas eller någon del kasseras och huru stort belopp som byggherren får innehålla, tills alla fel äro avhjälpda.

Om någon del av arbetet kasseras vid slutbesiktningen bör entreprenören omedelbart och på bästa sätt reparera eller ombygga det kasserade arbetet vid äventyr att, om entreprenören icke inom den av skiljemannen föreskrivna tiden och på av honom föreskrivet sätt utför detta arbete, byggherren själv är berättigad att på entreprenörens bekostnad utföra arbetet i fråga.

Vid slutbesiktningen böra byggherren och entreprenören överlämna åt varandra specificerade förteckningar över sina fordringar med anledning av byggnadsentreprenaden i den mån sådana i enlighet med detta kontrakt ännu kunna framläggas. All rätt till ersättningar, varöfver anspråk icke ha framställts skriftligen jämte klar motivering senast vid slutbesiktningen, har definitivt försuttits. Omedelbart efter slutbesiktningen böra båda kontrahenterna inbördes göra slutlikvid.

§ 16.

Som ersättning för i detta kontrakt nämnda entreprenadarbete betalar byggherren åt entreprenören tvåmiljoneråttiofemtusen (2.085.000:-) finska mark i ett för allt. Särskilt antecknas att i detta belopp jämväl är inberäknat ersättning för allt vinterarbete oberoende av om en mindre eller större del av byggnadsarbetet utföres under kall årstid eller vintertid och oberoende av vad som varit orsaken därtill.

Om efter slutbesiktningen under garantitiden observeras fel eller bristfälligheter, förrättas besiktning, om den ena eller andra kontrahenten så önskar, likaså efter det de arbeten, som vid slutbesiktningen varit bristfälliga, blivit slutförda. Sådana besiktningar för-

rättas av skiljemannen på sätt som i § 15 föreskrives angående slutbesiktning. Omedelbart före utgången av garantitiden förrättar skiljemannen efterbesiktning på förenämnt sätt.

§ 17.

Entreprenadsumman erlägges i följande poster:

1) då bågens fundament färdiggjuts emot av byggherren godkänd borgen	Fmk. 300.000:-
2) då landspannen färdiggjuts emot av byggherren godkänd borgen	" 300.000:-
3) då ställningarna för bågen äro färdiga emot av byggherren godkänd borgen	" 300.000:-
4) då bågen färdiggjuts emot av byggherren godkänd borgen	" 300.000:-
5) då samtliga brodelar färdiggjuts	" 285.000:-
6) vid slutbesiktningen, med avdrag av det av skiljemannen bestämda beloppet för halvfärdiga och kasserade arbeten	" 300.000:-
7) vid garantitidens utgång	" 300.000:-
- Ersättningen för utförda ändringar och tilläggsarbeten utbetalas vid slutbesiktningen.

Så snart bågen av byggherren granskats och godkänts återställas åt entreprenören de sub. 1-4 nämnda borgesförbindelserna.

Som säkerhet för återbetalning av förskottslikvider vartill entreprenören kan skyldigkännas och för fullgörandet av bestämmelserna i detta kontrakt lämnar entreprenören förrän arbetet påbörjas åt byggherren av denna godkänd bankgaranti eller likvärdig å Fmk. trehundratusen (300.000:-), vilken garanti bör gälla ända tills entreprenören utfört de vid slutbesiktningen anmärkta arbetena och dessa blivit av byggherren godkända.

Om entreprenören så önskar är han berättigad att redan vid slutbesiktningen lyfta i mom. 7 nämnda beloppet emot en av byggherren godkänd bankgaranti eller likvärdig å Fmk. trehundratusen (300.000:-), vilken garanti bör gälla ända tills entreprenören utfört de under efterbesiktningen vid garantitidens slut anmärkta arbetena och dessa blivit av byggherren godkända.

Erläggas icke entreprenadbeloppet i förenämnd ordning har entreprenören rätt att inom 7 dagar efter det han skriftligen meddelat byggherren avbryta arbetet och erhålla en av skiljemannen i proportion till entreprenadsumman fastställd gottgörelse för det utförda arbetet, de anskaffade materialerna samt havda omkostnader. Fullgör byggherren sedan åter sina skyldigheter, tillkommer entreprenören ersättning för den skada avbrottet vållat honom ävensom motsvarande förlängning av byggnadstiden.

§ 18.

Om entreprenaden eller någon del därav icke blir slutförd inom den i detta kontrakt föreskrivna tiden äger byggherren rätt att vid slutlikviden av entreprenadsumman avdraga Fmk. (1.500:-) ettusenfemhundra för varje dag varmed den bestämda tiden överskridits.

§ 19.

Entreprenören ansvarar för det utförda byggnadsverkets goda beskaffenhet och hållfasthet under 2 (två) års tid, räknat från slutbesiktningen. Alla under denna garantitid framträdande fel och bristfälligheter, som icke äro förorsakade av någon annan, är entreprenören skyldig att omedelbart och utan ersättning avhjälpa. Eventuella brister i körbanebeläggningen repareras därvid också. Om entreprenören icke uppfyller denna sin skyldighet är byggherren berättigad att på entreprenörens bekostnad själv eller genom någon annan entreprenör låta avhjälpa felaktigheterna och bristerna.

§ 20.

Om entreprenören uraktlåter att utföra något arbete, som kontraktsenligt åligger honom, ehuru byggherren skriftligen har uppmanat honom därtill är byggherren berättigad att antingen själv eller genom någon annan entreprenör utföra det arbete som entreprenören uraktlåtit att utföra och vid näst följande likvid avdraga sina kostnader. Om hela entreprenadsumman är utbetalad åt entreprenören är entreprenören eller hans borgesman skyldig att ersätta kostnaderna omedelbart efter det ifrågavarande arbete blivit färdigt.

Om byggherren anser att entreprenören märkbart uraktlåter sina skyldigheter enligt detta kontrakt eller att arbetet utan giltig orsak avbrytes eller fortskrider oskäligt långsamt, är byggherren berättigad

att taga hela entreprenaden av entreprenören och antingen själv eller genom någon annan entreprenör låta fullborda arbetet. Om byggherren själv slutför arbetet är han berättigad att utan ersättning använda entreprenörens på arbetsplatsen befintliga arbetsmaskiner, redskap och ställningar. Alla av slutförandet av arbetet betingade direkta och indirekta kostnader jämte 20 % plikt, vilken räknas på totalkostnaderna för slutförandet av arbetet, är byggherren berättigad att avdraga från den inestående entreprenadsumman, om denna icke räcker till, är entreprenören och hans borgesman skyldig erlägga skillnaden.

Om entreprenören icke anser, att byggherren är berättigad vidtaga i föregående moment nämnda åtgärder, bör han inom (14) fjorton dagar efter det byggherren skriftligen har framställt sina fordringar hänskjuta frågan till skiljemannens avgörande, vid äventyr att byggherrens fordringar eljest definitivt anses berättigade.

§ 21.

I alla de fall, där i detta kontrakt talas om att någon fråga skall hänskjutas till skiljemans avgörande eller om övriga uppdrag, som genom detta kontrakt överlämnas åt skiljemannen, avgöres frågorna i den ordning, som gällande lag angående skiljemannaförfarande stadgar, av Överingenjör Harald Backman, som enda skiljeman eller om han är förhindrad av Ingenjör T.R. Vähäkallio, vardera från Helsingfors stad. Om nämnda båda personer avlida eller avstå från uppdraget, väljes skiljemannen och hans suppleant på någondera partens begäran av Centralhandelskammarens arbetsutskott. Övriga möjligen förekommande tvister skola i och för slutligt avgörande överlämnas åt Centralhandelskammaren i Finland.

Skiljemannen är berättigad enligt egen prövning att vid behandling av honom förelagda uppdrag anlita juridisk hjälp och experter. Skiljemannens arvode och kostnaderna för skiljemannaförfarandet erläggas till hälften av vardera kontrahenten.

§ 22.

Beträffande ändrings- och tilläggsarbeten följas bestämmelserna i detta kontrakt i alla tillämpliga delar.

§ 23.

Ända tills annorlunda bestämmes fungerar Kamrer W. Eker som byggher-

-11-

rens representant och Ingenjör A. Brisius som entreprenörens ansvariga arbetsledare. De i detta kontrakt nämnda meddelandena kunna sålunda med för kontrahenterna bindande kraft lämnas åt nämnda personer.

§ 24.

Detta kontrakt jämte tillhörande i § 1 nämnda bilagor utgör den enda grunden för kontrahenternas inbördes rättsförhållanden. Tidigare lämnade uppgifter, ritningar, diskussioner m.m. äro utan rättslig giltighet. Senare gjorda ändringar och tillägg äro giltiga endast i den mån skriftlig bekräftelse av vardera kontrahenten förefinnes.

§ 25.

Detta kontrakt träder i kraft så snart Ålands Landsting har beviljat medel för brobygget. Beviljas icke anslag före den 31 januari 1936, har kontraktet förfallit.

§ 26.

Detta kontrakt, som är uppgjort i två exemplar, får icke utan byggherrens medgivande av entreprenören överlåtas åt annan person eller firma.

Mariehamn den 10 december 1935.

ÅLANDS LANDSKAPSNÄMND

MONBERG & THORSEN A.B.

Carl Björkman.

Holger Bruun.

Werner Eker.

Bevittna:

Elsa Wirström.

Brita Barck.

Avskriftens riktighet bestyrker; Mariehamn, å landskapsstyrelsens registratorskontor, den 12 december 1935.

Ex officio:

Valter Vennertun
t.f. registrator.